

Radi „Mazkir n'samot“.

(Slika iz jedne „neolške općine“).

Napisao A. Kišicky, Osijek.

S hebrejskog preveo Julije Schein, Osijek.

„Radi nijetla i koke bi razoren Tur Malka“ i radi „mazkir n'samot“ bi sramotno otpušt n šamaš Katriel, koji sada luta okolo i traži kruha za se i za svoju porodicu.

Pa zar je tako teško sagriješio ovaj čovjek, da je predstojnik općine morao smjesta otpustiti iz službe? Ta znala je cijela kidorska općina, da je on pošten i savjestan i da vrši svoju službu besprikorno i marljivo.

Znamo svi, koliko se mučio i kako je trpio kod ubiranja općinskog poreza. Kada dodje po novce, jedni ga napadaju kao gladni psi i grde njega i predstavnike općine; a drugi ga tjeraju iz svojih kuća i opominju, da se ne osudi više doći s r činima općine u ruci. Usprkos toga nije se on dao smetati u vršenju svoje dužnosti, jer je znao, da se mjesec primiče kraju, a odakle namaknuti novaca za činovnike, ako on ne ubere porez. Pa eto zato nije smalaksavao, već polazio od vratiju do vratiju, neumorno se vraćao i u buri pogrđa stajao čvrst kao stup s računima u ruci. Stoji i čeka: „možda“, možda će se gospodiu Kohn ipak otresti onih strašnih misli, koje goji prema njemu i prema svim Židovima, možda će ipak izvući budželar, da plati svoj dug općini. Ali znao je, da se je prevario, kad je vidio, kako se g. Kohn uspravio i naduvanim, od srdžbe crvenim obrazima, dreknuo „Nek te vrag nosi“, — tad se rastepla zadnja nada, koju je u svojoj bujnoj mašti tetušao naš jadni Katriel, — „ako se još jedamput usudiš doći ovamo, pokrstit ću se kao i onaj Levi tamo. Zašto da ja plaćam poreza? U hram ne idem, rabina ne trebam, radi klanja — to zna i moja služavka, svoje sinove nijesam dao obrezati, pa zašto da ja snosim terete za druge?“

A Katriel? — Ide od kuće do kuće i čuje isto te isto — ali nije on zabadava tako strpljiv. Kada je saslušao sve tužbe i psovke, pruži ruku, pokaže namiru i zamoli „da bi blagorodstvo ipak imalo dobrotu, da plati“, jer činovnicima treba da općina prvoga isplati njihove plaće.

I kao šohet ugodio je svim kidorskim Židovima, jer ga više od polovice općine i ovako nije nikada trebala, a ni ostali nijesu tako strogo razlikovali „kašer“ i „t'refa“, pa mu je zato i bio ovaj posao najlakši i najugodniji, a tu zacijelo nije učinio ni najmanje pogriješke.

Kao hazan i šamaš bio je zaposlen samo subotom i blagdanom, jer je inače hram bio zatvoren. Kada je za „minjan“ falilo dva ili tri čovjeka, izašao bi na ulicu, pogledavao ovamo onamo, kretao se na desno i na lijevo gledao, kako ga obilaze vjernici, a ipak se nije osudio, da ih pozov- k „minjanu“, ako su bili bogati i ugledni, nego je zvao š pavog nosača Karla, koji red vito stoji eno tamo na čošku: „Hej Karlo? hajd požurise u hram, fali nam još jedan k minjanu“.

Tako je Katriel vjerno služio svojoj općini, kada se iznenada raspali srdžba predstojnika i on otpusti našeg jasnog šamaša.

A zašto? — Oj „mazkir-n'samot“!

Kidorska Vam je općina „ne-loška“. Ali tko Vam veli, da su Kidorci nevjernici, da su otpadnici, koji ne vrše „micvot“, taj se vara! Neka dodje „mazkir-n'samot, pa da vidite, kako su pobožni kidorski Židovi. V-ć dugo prije nego što dolazi taj veliki dan, raspitkuju se oni kod Katriela, kada će biti maskir, na koji dan nedelje pada, žele, da bude lijepo vrijeme, samo da ne bi padala opet kiša kao prošle godine. A kada dodje veliki dan, žure se i muževi s dobro gojenim podvoljcima i trbusima i žene ne manje debele u hram. A kao što je on prazan na ostalim blagdanima, tako ne može da primi na dane maskira cijelu, veliku ovu općinu. Stiska je velika, a često se događja, da žene padaju u nesvijest od prevelike navale i žege. Ali čim je mazkir svršen, prazni se hram, jer što im trebaju ostale molitve.

Jedne godine pao je Jom-ha-kipurim na subotu. Katriel znajući svoju dužnost, trčkarao je cijelo dopodne od kuće do kuće, da kolje k'porot. Jer u vršenju ove „micve“ vrlo su strogi kidorski Židovi. U svakoj kući upozorio je napose, da se u subotu smije moliti mazkir, pak su mnogi sumnjali u to „Kako? Zar se i u subotu smije moliti mazkir?“ Ali Katriel tumačio je na temelju svojeg velikog i dobrog znanja tore i naših običaja, da je to moguće i da to nije nikako oskvrnuće subote.

Medju njegove dužnosti išlo je, da sjeti predstojnika na dan i točno vrijeme maskira. Uvijek se Katriel brižno držao toga, ali je ovaj put još ni danas nezna kako, možda što je bio preopterećen, zaboravio na to. Ta zar je mogao znati, da će predstojnik zaboraviti ovaj veliki i strašni dan, subotu nad subotama! Ta sigurno će kao svake godine doći na četvrt sata u hram. Ali Jom-ha-kipurim dodje, i vrijeme maskira dodje, ali predstojnika nije bilo. On je sjedio kod kuće pri ručku i razgovarao sa svojom ženom, da taj post zaista ne odgovara više duhu današnjeg vremena. Ali ujedamput skoči ona sa svog mjesta kao da su je podbodi mamuzom i vikne „Zar ne znaš, dragi moj mužiću, da je danas mazkir“. „Umiri se, draga,“ odgovori on, ja sam uvjeren, da danas nema mazkir, prvo jer je subota, a onda mi i Katriel nije ni rekao, a u njega se mogu potpuno pouzdati. Ali da se ti umiriš, upitat ću na telejONU g. Rozena... Hallo..., molim broj 1-01,.... Hallo, ovdje Knobloch, tko tamo?... Ah, ljubim ruke,

milostiva, gdje je g. Rozen .. U kasinu?... Zar nije bio u hramu?... Ne? Hvala, ljubim ruke milostiva... I Rozen nije bio u hramu, no pitat ću još Spi-lmannove.... Hallo..., molim broj 80... Hallo... ovdje Knobloch, tko tamo... Servus mala, gdje su ti roditelji... kod Ester Šoterovih.... gozba prigodom rođendana... hvala, servus. No vidiš, i oni idu radje na gozbu, neg u hram.

Da molim te, pitaj još g. Fiedlera, predstojnika Hevre-Kadiše ta on je sigurno bio u hramu. „Vidiš to je dobra ideja“... Hallo... molim broj 35... Hallo, ovdje Knobloch... tko tamo... Molim g. Fiedl-ra u vrlo važnoj stvari na telefon... Hallo, servus Fiedler... Čekaj, što ti se tako žuri?... Što?... A, goste imaš?... Ah, veleposjednika Sigoru s kćerima?... O koja velika čast?... Da..., htio sam te pitati dali si bio u hramu?... Da li znam, da je danas Jom-ha-kipurim? Što pitaš tako?... A jeli se molilo maskir? Da... da... bio si u hramu, ali si morao otići... jer.. aha jer su te mili i poštovani gosti već čekali?... A ipak nijesi propustio, da moliš maskir!... Što?... Što čujem. Hallo... Hallo... Hallo... ah, otišao je već.

Čitava se je općina čudila, da nijesam došao u hram, da molim mazkir n'samot. Grom i pakao! Jao tebi Katriel! Otjerat ću te kao psa iz službe bez smilovanja. Kao što si ti zaboravio tvoju, tako ću ja zaboraviti svoju dužnost! Gdje ga je?! Sad smjesta ću ga otjerati! Kao bura letio je Knobloch ovamo onamo iz jedne sobe u drugu, i uzalud je nastojala njegova supruga, da ga umiri.

A sljedeći dan znala je cijela kidorska općina, da je Katriel otpušten, jer je zaboravio, da sjeti predstojnika, da se na Jom-ha-kipurim moli maskir i onda, ako on pada na subotu!

Cijela općina divila se, videći kako je duboko usadjen osjećaj Židovstva u srcu njihovog predstojnika; i ako on možda nije veliki učenjak, a ono je sigurno velik Židov, kojemu je nadasve mila „micva“ mazkir n'samot.

